

Tartu Universitet
Det humanistiske og kunstneriske fakultet
Institutt for fremmedspråk og kulturer
Avdeling for skandinavistikk
Norsk språk og litteratur

MEN INGEN SNAKKER JO EGENTLIG BOKMÅL?
FORSTÅELSE AV NORSKE DIALEKTER BLANT ESTISKE STUDENTER

Bacheloroppgave

Eliise Aniott

Hovedveileder: Øyvind Rangøy, MA

Sideveileder: Eva Liina Asu-Garcia, PhD

Tartu
2021

INNHALDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	4
1.1. Problemstillingen og forskningsspørsmål	5
2. TEORI	6
2.1. Østnorsk.....	9
2.2. Vestnorsk.....	10
3. METODE OG MATERIALE	12
3.1. Materiale.....	12
3.1.1. Dialektpøven fra Stavanger	13
3.1.2. Dialektpøven fra Bergen	14
3.1.3. Dialektpøven fra Drammen	15
3.1.4. Dialektpøven fra Trysil	16
3.1.5. Dialektpøven fra Trondheim	17
3.1.6. Dialektpøven fra Bolsøy.....	17
3.1.7. Dialektpøven fra Bodø	18
3.1.8. Dialektpøven fra Vadsø.....	19
3.2. Metode.....	20
3.3. Respondenter	20
4. ANALYSE	22
4.1. Kontrollgruppe	22
4.2. Målgruppe	24
4.2.1. Plassering av dialektene.....	24
4.2.2. Resultater	25
5. DISKUSJON	29
6. KONKLUSJON	31
7. EESTIKEELNE RESÜMEE.....	32
8. KILDER	34
TILLEGG 1: TRANSKRIPSJONER AV LYDFILER PÅ BOKMÅL	35
TILLEGG 2: BAKGRUNNSINFORMASJON FOR ESTISKE STUDENTER.....	37
TILLEGG 3: BAKGRUNNSINFORMASJON FOR NORSK KONTROLLGRUPPE	40
TILLEGG 4: TRANSKRIPSJONER FRA ESTISKE STUDENTER.....	41
TILLEGG 5: TRANSKRIPSJONER FRA NORDMENN	48

TILLEGG 6: PLASSERING AV DIALEKTER (ESTISKE STUDENTER)	53
TILLEGG 7: PLASSERING AV DIALEKTER (NORSK KONTROLLGRUPPE)	56
LIHTLITSENTS LÕPUTÖÖ REPRODUTSEERIMISEKS JA ÜLDSUSELE KÄTTESAADAVAKS TEGEMISEKS	60

1. INNLEDNING

Denne oppgaven er inspirert av min interesse for dialekter. Jeg utviklet interesse for norske dialekter etter å ha kommunisert med nordmenn fra forskjellige deler av Norge. Det fikk meg til å se hvor forskjellig den ene dialekten kan være fra den andre, og hvor vanskelig det å forstå en morsmålstaler kan være for en som bare lærer bokmål. Dialektene er stort sett gjensidig forståelige nordmenn imellom, til tross for noen store forskjeller når det gjelder fonologi, grammatikk, syntaks osv. Dialektene kan dermed være ganske vanskelige for de som lærer norsk som fremmedspråk.

Språket slik det læres fra generasjon til generasjon er førstespråk og kan betraktes som en dialekt. Avhengig av region er dialekten mer eller mindre koblet til det som kan kalles standardtalemål (Sandøy, 1993: 17). Det finnes ikke noe egentlig norsk standardtalemål, men vi kan tenke på standardtalemål som et språk som vanligvis læres som andrespråk (Sandøy, 1985: 269). Det samme gjelder for studenter ved Tartu Universitet, som bare bruker bokmål som språkform for studier ettersom det kan brukes både i skrift og tale.

Det er en populær oppfatning at skriftspråket er det «egentlige» eller «ideelle språket», men språkevnen handler ikke bare om å vite hvordan man skriver og leser, men hvordan man kommuniserer med andre mennesker. Talemålet kom faktisk før skriftspråket. Kommunikasjonsaspektet ved et språk er det viktigste, fordi språk kan forstås som et sosialt fenomen. (Sandøy, 1993:15-16)

Å studere norsk i et klasserom betyr ikke nødvendigvis at det etter utdannelsen blir enkelt for en utlending å greie seg i det dialektrike landet som Norge er. Man kan studere norsk bokmål i mange år og likevel ha problemer med å forstå nordmenn på grunn av dialektforskjellene. Studenter som er litt bedre forberedt og kjent med vanskelighetene med å forstå dialekter, kan også ha bedre sjanser til å klare seg i det norske samfunnet.

1.1. Problemstillingen og forskningsspørsmål

Formålet med oppgaven er å finne ut hvor godt norskstudenter ved avdeling for skandinavistikk ved Universitetet i Tartu i praksis forstår noen norske dialekter. Dialektene er en veldig viktig del av det norske språket, og det kan være vanskelig å greie seg i Norge uten å forstå dem. Derfor er det viktig å vite hvor mye folk som bare studerer bokmål som andrespråk kan forstå av ulike dialekter fra forskjellige deler av Norge.

Skal man studere norsk, bør man ha en idé om hvordan man kan forstå forskjellige dialekter, og oppgaven min er ment å gi kunnskap om hvorvidt det er nødvendig å introdusere dialekter mer enn det er gjort akkurat nå. Jeg konsentrerer meg om eksempler på dialekter fra forskjellige deler av Norge for å se hvilke vanskeligheter studentene har med å forstå dem. Dette skal gi informasjon om hvilke dialekter som kan være lettere å forstå, samtidig som jeg diskuterer de vanskeligste delene i forståelsen av hver dialekt. I tillegg finner jeg ut hvor mange av studentene som kan bestemme hvor dialekten de hører er fra.

Formålet med denne oppgaven er å svare på følgende spørsmålene:

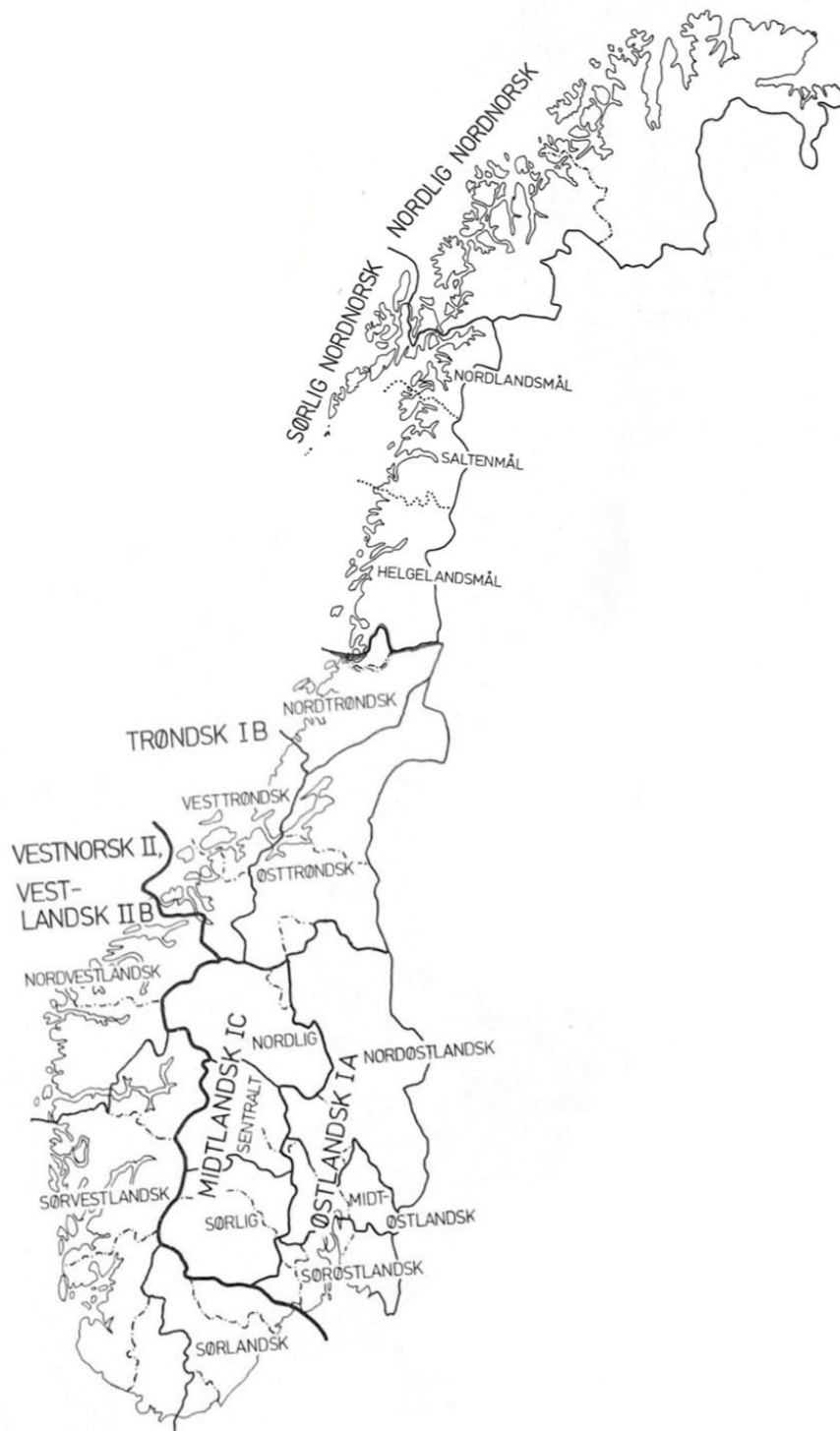
- Hvor mye oppfatter studentene av norske dialekter fra forskjellige dialektområder?
- I hvilken grad er studentene i stand til å plassere dialektene de hører geografisk?
- Er det noen sammenheng mellom hvor mye studentene engasjerer seg i norsk-relaterte aktiviteter utenfor studiene og hvor godt de forstår norske dialekter?
- Er det mulig å identifisere hovedproblemene med forståelse av norske dialekter?

Forhåpentligvis hjelper min oppgave folk til å forstå forskjellene mellom de valgte dialektene og hvilke vanskeligheter estiske studenter (som stort sett studerer bokmål og baserer seg på standardøstnorsk uttale) erfarer med forståelsen av dialekter. Jeg håper oppgaven inspirerer noen lærere til i større grad å introdusere forskjellige dialekter for studentene.

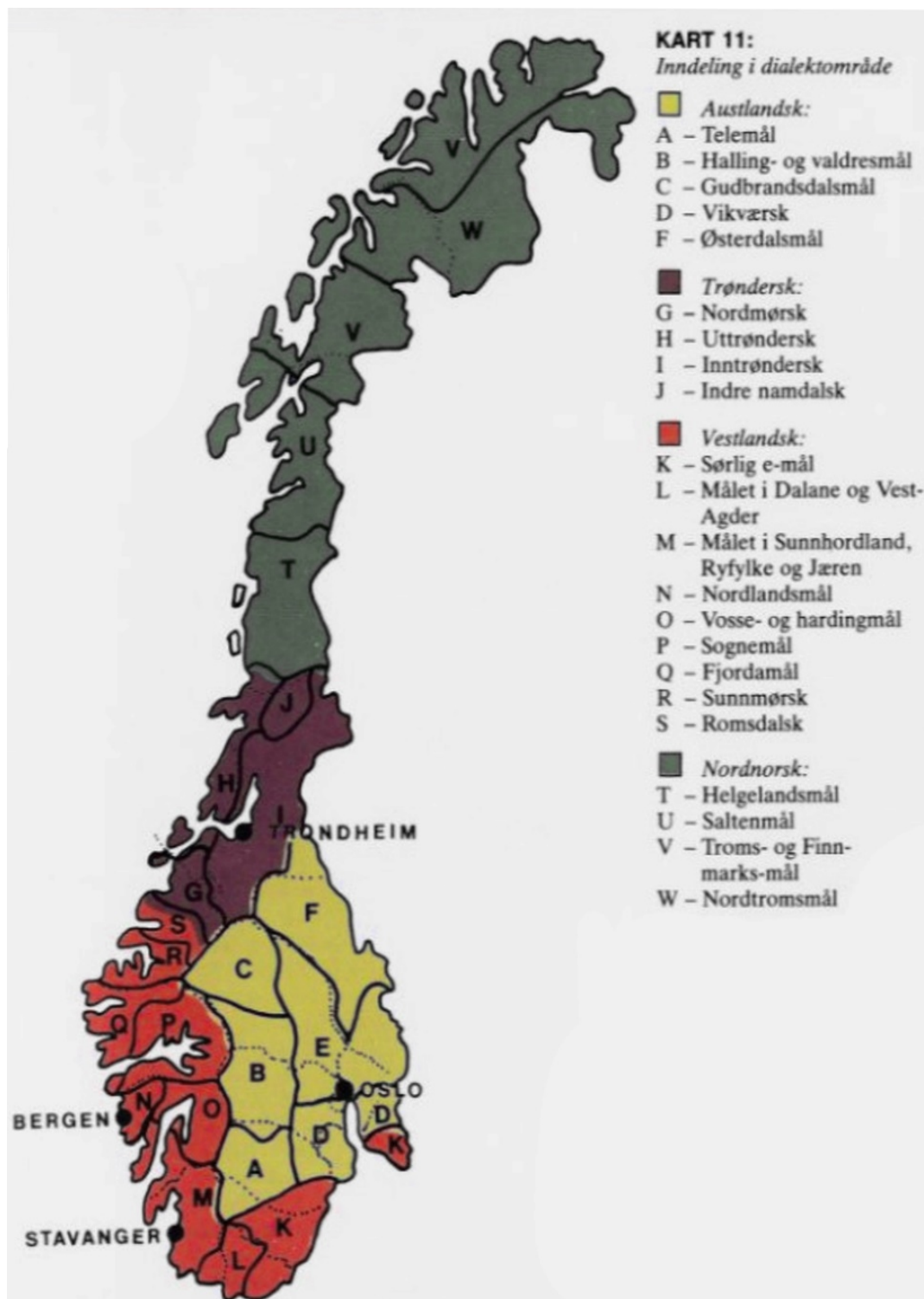
2. TEORI

Norges språksituasjon er veldig mangesidig, det finnes to offisielle skriftspråk (målformer) – nynorsk og bokmål, der sistnevnte er det mest anvendte av disse to. Talespråket inneholder mange forskjellige dialekter. (Leon, 2014: 108) En dialekt er en variant av et språk og varierer vanligvis avhengig av geografi (Vigeland, 1981: 15). Det har vært mye diskusjon om hvordan man kan dele inn dialektene. En tradisjonell måte er å dele dialektene i to store dialektområder – vestnorsk og østnorsk – og deretter i fem mindre områder – nordnorsk, vestlandsk, østlandsk, trøndsk og midlandsk. (Vigeland, 1981: 22). En annen mulig inndeling av norske dialekter er å dele dem i fire store hovedgrupper: østlandsk, vestlandsk, nordnorsk og trønd(er)sk (Johnsen, 1987: 75), som betyr å kombinere midlandsk og østlandsk til ett stort østlandsk dialektområde. De midlandske dialektene kombinerer egenskaper fra både østnorsk og vestnorsk, men det kan være vanskelig å skille midlandske og østlandske dialekter (Vigeland, 1981: 40). Likevel faller de klart innenfor det østnorske området ut fra hovedkriteriene for inndeling i vestnorsk og østnorsk.

Hovedkarakteristikkene for å skille østnorsk fra vestnorsk er infinitivsendinger og *jamning*. Disse målmerkene har en indre sammenheng, ettersom begge er knyttet til den såkalte jamvektsloven, som gir to typer tostavingsord avhengig av om rota av ordet i gammelnorsk hadde lang eller kort vokal (Venås & Skjekkeland). I østlandsk finnes det såkalt kløyvd infinitiv (veksling mellom to infinitivsendinger, slik som *væra*, *bite*) og i trøndersk kløyvd infinitiv med apokope i noen grupper av infinitiv (*væra*, *bit_*), mens vestnorske dialekter holder seg til en infinitivsending, det være seg a-infinitiv, e-infinitiv eller infinitiv med apokope (Johnsen, 1987: 65). I tillegg kan jamning, det vil si en vokalendring i ordene forårsaket av jamvektsregelen, bare finnes i østnorske dialekter (Johnsen, 1987: 71).

Figur 1. Tradisjonell inndeling av norske dialekter (Vigeland, 1981: 174-175)

Figur 2. Inndeling av dialektene i fire hoveddialektområder (Johnsen, 1987: 75)

Jeg har valgt å gi en oversikt basert på en firedeling i østlandsk, vestlandsk, nordnorsk og trønd(er)sk og legge denne til grunn når jeg velger ut eksempler fra ulike dialektområder. Jeg baserer dette valget på at jeg for mitt formål kun trenger et noenlunde jevnt fordelt utvalg av norske dialekter, at firedelingen fanger opp de mest folkerike områdene i Norge og også omfatter de fleste viktige målmerkene (ettersom midlandsmålene som overgangsdialekter i hovedsak har egenskaper som finnes i enten østnorsk eller vestnorsk).

2.1. Østnorsk

Den firedelingen av norske dialekter som brukes i denne oppgaven, deler det store østnorske dialektområdet inn i to mindre områder – østlandsk og trøndersk. Det østlandske dialektområdet kan deles inn i østlandsk og midlandsk og deretter i seks mindre områder, mens trøndersk kan deles inn i fire mindre områder. (Johnsen, 1987: 75, 83, 86)

I følge Johnsen kan østlandsk deles inn i seks mindre deler – telemål, halling- og valdresmål, gudbrandsdalsmål, vikværsk, østerdalsmål og opplandsmål. De første tre er de som kan betraktes som midlandske dialektområder. Et sentralt trekk ved østlandske dialekter er tjukk l, en lyd som kan være vanskelig for en utlending å uttale. På skriftspråk kan tjukk l svare til *l* og/eller *rd* (*fly, jord*). (Johnsen, 1987: 84-85)

Ifølge Vigeland kan østnorsk deles inn i tre mindre områder – midlandsk, østlandsk og trøndersk, og hvert område kan også deles inn i tre mindre områder. (Vigeland, 1981: 174) I dette alternativet er midlandsk som et eget dialektområde, for selv om mange egenskaper i midlandsk er de samme som i østlandsk, finnes det noen likheter sammenlignet med vestlandsk. For eksempel er 1. person entall *jeg* og 1. person flertall *vi* i midlandsk stort sett uttalt på samme måte som i vestlandsk (*e(g), æ(g), æi(g); me, mi*) (Johnsen, 1987: 67, 69). Nektingsord *ikke* uttales *ikkje*, som i vestlandsk (Johnsen, 1987: 79). På samme måte som de fleste vestlandske dialekter har midlandsk også r-bortfall i flertall ubestemt form. Til tross for alle disse forskjellene har midlandsk og østlandsk

fortsatt mange likheter, inkludert kløyvd infinitiv og jamning (Johnsen, 1987: 65, 71), som er de viktigste kjennetegnene for å skille østlandske dialekter.

Trøndiske dialekter kan deles i fire mindre dialektområder: nordmørsk, uttrøndersk, inntrøndersk og indre namdalsk. I trøndsk er det vanlig å ha kløyvd infinitiv dvs. at verb i infinitiv enten har endelsen *-a* eller infinitiv med apokope, det vil si ingen endelse (Johnsen, 1987: 65). I tillegg har trøndersk både *utjamning*, vokal-utvikling til samme vokal, og *tiljamning*, vokal-utvikling til lignende vokal (Johnsen, 1987: 71). I trøndersk (i motsetning til østlandsk) kan vi se velarene *k* og *g* skifte til *kj* og *gj* (Johnsen, 1987: 77). I østlandsk er alternativer for nektingsord *ikkje*, *inte*, *ennte*, *ikke*, *itte*, men i trøndsk bruker de fleste områdene *itj* (Johnsen, 1987: 79). Selv om palatalisering finnes i mange dialekter i Nord-Norge òg, er trøndiske dialekter de som har mest palatalisering (Johnsen, 1987: 70)

2.2. Vestnorsk

Det vestnorske dialektområdet inneholder vestlandske og nordnorske dialekter. Vestlandske dialekter kan deles inn i to større områder – sørvestlandsk og nordvestlandsk – og deretter i ni mindre områder (Johnsen, 1987: 102, 105). Nordnorske dialekter kan behandles som nordlandsk og målet i Troms og Finnmark og i tillegg deles inn i fire mindre områder (Johnsen, 1987: 106, 108). Vigelands inndeling av vestnorske dialekter innebærer at vestlandske dialekter kan deles inn i tre større områder – sørlandsk, sørøstlandsk og nordvestlandsk (Vigeland, 1981: 107). Nordnorske dialekter kan deles inn i to – sørlig og nordlig nordnorsk, og som deretter kan deles inn i fem mindre områder (Vigeland, 1981: 97).

I nordnorsk er personlig pronomeren i 1. person flertall *vi*. (Johnsen, 1987: 67) I målet i Troms og Finnmark er infinitivsendingen vanligvis *-e* (*å lese*, *å bake*) mens i nordlandske dialekter har infinitivsendingen falt bort (*ås les*, *å bak*). I helgelandsmål og saltenmål finnes tjukk l. Bare noen dialekter i Troms og Finnmark mangler palataler, ellers er palatalisering veldig vanlig i de fleste nordnorske dialekter. (Johnsen, 1987: 105-108) Troms- og Finnmarks-mål er det eneste av de nordnorske dialektområdene som i tillegg

til *e(g)*, *æ(g)* og *æi(g)* også bruker *je*, *jæ*, *je(i)* som 1.person entall (Johnsen, 1987: 69). I Nordtroms-mål og Troms- og Finnmarks-mål brukes også *ikke*, mens i andre nordnorske dialekter er det mer vanlig å bruke *ikkje* (Johnsen, 1987: 79).

Vestlandske dialekter er de eneste der skarre-r kan høres. (Johnsen, 1987: 80) I sørvestlandsk har dialektene oftest a-mål (*å kasta*; *ei jenta*). I nordvestlandsk slutter infinitivsformer av verb og ubestemt form av svake hunkjønnord oftest med *-e* (*å kaste*; *ei jente*). I de sørvestlandske dialektene uttales det som i skrift har den doble konsonanten *ll* ofte som /dl/ (*alle* = *adle*). (Johnsen, 1987: 102-105) Assimilasjon av *ld* er vanlig i de fleste områdene i Norge, men i vosse- og hardingmål, sognemål og fjordamål uttales denne konsonantgruppen fortsatt som /ld/, ikke /ll/ (*kveld*) (Johnsen, 1987: 76). Noen vestlandske dialekter i Sørlandet og Vestlandet frå Arendal til Midt-Ryfylke, den såkalte «bløde kyststriben» (Skjeggeland), har konsonantene /b/, /d/ og /g/ der andre vestlandske dialekter har /p/, /t/ og /k/ (Johnsen, 1987: 72). I kommunene langs Sognefjorden, i Hardanger og på Voss kan vi høre diftongering dvs. *ao* i stedet for *å* (*båten* = *baoten*) (Johnsen, 1987: 102).

3. METODE OG MATERIALE

For å finne ut hvordan norskstudentene ved Universitetet i Tartu forstår noen norske dialekter fra forskjellige områder, lot jeg dem lytte på korte lydfiler der de hører nordmenn snakke forskjellige dialekter, jf. utvalget i forrige kapittel. Deretter lot jeg dem skrive ned på bokmål hva de hører. Jeg analyserer svarene deres og identifiserer de største feilene og vanskelighetene. Gjennom analysen av svarene avdekker jeg hvilke dialekter som er vanskelige for estiske studenter å forstå og hva som kan være hovedproblemer med forståelsen av norske dialekter.

Jeg analyserer studentenes svar basert på noen egenskaper som er typiske for valgte dialekter. Jeg analyserer også hvor mye av tekstene studentene var i stand til å skrive ned for å se hvilke lydfiler var vanskeligst å forstå. Jeg analyserer ikke urelaterte grammatiske feil som skilletegn, sammen- og særskrivning, store og små bokstaver osv., ettersom disse ikke har noe å gjøre med forståelsen av dialekter.

3.1. Materiale

For en oppgave på bachelor-nivå blir det for omfattende å skulle innhente et originalt dialektmateriale fra norske informanter. Jeg undersøkte derfor hvilke ressurser som alt finnes og kan brukes som utgangspunkt for undersøkelsen. En mulighet ville være lydklipp fra norske medier, men problemet med disse er at de ikke inneholder informasjon om talerens dialektbakgrunn. Jeg undersøkte derfor om det finnes fritt tilgjengelige dialektkorpus og kom fram til LIA (Johannessen, Priestley, Hagen, Åfarli & Vangsnes, 2009), et korpus som inneholder eldre dialektopptak av 1374 personer fra 226 kommuner i Norge. (Nytt dialektkorpus..., 2019) Det store materialet gav meg gode muligheter for å lete etter lydfiler tilpasset mitt formål, og filene var allerede transkribert og annotert.

Jeg brukte noen kriterier for å eliminere lydfiler jeg ikke kunne velge. For det første måtte lydfilene være av god kvalitet. Det kunne ikke være irriterende bakgrunnsstøy. For det andre måtte setningene fra lydfilene formulert på bokmål være forståelige for en person med norskkunnskaper på nivå B1. Siden forfatteren selv har minst B1-språknivå, var det

enkelt å bestemme hvilke ord og setninger en respondent på nivå B1 kunne og ikke kunne forstå. For det tredje prøvde jeg å finne lydfilene der folk høres ut til å være yngre. Ideen var å velge personer som snakker så moderne som mulig, ettersom formålet med oppgaven er å studere forståelse av moderne og ikke historiske dialekter. Realisering av dette var litt vanskelig fordi mange dialektområder primært hadde lydfile fra eldre informanter.

For eksperimentet bestemte jeg meg for å velge åtte forskjellige dialekter. Jeg tok utgangspunkt i å få en balanse mellom hoveddialektgruppene – vestlandsk, østlandsk, trøndersk og nordnorsk. Alle hoveddialektområdene er representert, og jeg sørget for at de valgte dialektområdene ikke var veldig nær hverandre. Dermed prøvde jeg med de åtte dialektprøvene å representere noe av bredden i det norske dialektlandskapet. De østlandske dialektene jeg valgte var fra Drammen og Trysil. De vestlandske dialektene var fra Bergen, Stavanger og Bolsøy, der sistnevnte også danner en overgang mot det trønderske området, representert ved Trondheim. Til slutt hadde jeg nordnorske dialekter fra Bodø og Vadsø.

For hver lydfil presenterer talespråkskorpuset LIA en skrevet versjon på nynorsk og en uttaleversjon. Jeg karakteriserer hver dialekt fra de utvalgte dialektlydfilene ved å bruke uttaleversjonene av teksten fra LIA-korpuset. Jeg konsentrerer meg særlig om egenskaper som er forskjellige fra bokmål og blir uttalt annerledes enn standard østnorsk.

3.1.1. Dialektprøven fra Stavanger

Tabellen nedenfor presenterer forskjellige dialektkjennetegn som forekommer i prøven av Stavanger-dialekten:

Kjennetegn	Eksempler fra LIA norsk (stavanger_uib_09)
skarre-r	eg tenngte f <u>ørr</u> st på polltiskol'n
r uttales før dentaler	di tar gutt'ne f <u>ørr</u> st

<i>jeg</i> uttales som <i>eg</i>	<u>eg</u> tenngte førrst på polltiskol'n menn nå vett <u>eg</u> ikkje
lenisering av <i>k, p, t</i>	eg tenngte førrst på polltiskol'n
assimilasjon av <i>ld</i>	de e vållsåm vannsklikt å kåmm inn
apokope	de e vållsåm vannsklikt å <u>kåmm</u> inn
<i>ikke</i> uttales som <i>ikkje</i>	menn nå vett eg <u>ikkje</u>

Tabell 1: karakterisering av Stavanger-dialekten

Stavanger-dialekten tilhører det vestlandske dialektområdet. I lydfilen ser vi at endelsene på noen ord (*til, komme, vet*) faller bort slik at ordet lyder litt annerledes enn i skriftspråket. Vi legger også merke til forskjellen fra bokmålsordene *jeg* og *ikke*. På lydfilen hører vi også skarre-r, som kan være litt forstyrrende for den som ikke er vant til å høre den. Apokope kan også få ord til å høres litt annerledes ut enn i standard østnorsk.

3.1.2. Dialektprøven fra Bergen

Tabellen nedenfor presenterer forskjellige dialektkjennetegn som forekommer i prøven av Bergens-dialekten:

Kjennetegn	Eksempler fra LIA norsk (bergen_uib_26)
skarre-r	å då <u>lera</u> du på en mye <u>bere</u> måte
r-bortfall i presens	å då <u>lera</u> du på en mye bere måte du <u>ha</u> lysst te å lere

	få du bi ikkje tvonnge te dæ
<i>ikke uttales som ikkje</i>	få du bi kkje tvonnge te dæ
ordslutning –il uttales som –e	så ve du ønske å lere å lese du ha lysst te å lere dette

Tabell 2: karakterisering av Bergen-dialekten

Bergensdialekten tilhører det vestlandske dialektområdet. Liksom i eksempelet fra Stavanger kan man også her høre skarre-r, noe som kan gjøre lyttingen litt mer uvant. Vi kan også merke oss r-bortfall eller andre endringer av endelser i noen verb (*lærer, vil*) og det kan gjøre ordene uforståelige. Vi ser også flere eksempler på vokalendringer i uttalen (*lærer > lera*). Nektingsordet *ikke* har i dialektprøven formen *ikkje*.

3.1.3. Dialektprøven fra Drammen

Tabellen nedenfor presenterer forskjellige dialektkjennetegn som forekommer i prøven av Drammens-dialekten:

Kjennetegn	Eksempler fra LIA norsk (drammen_uib_02)
tjukk l	så ble de jo snakk åmm vorrdan vi skulle kle åss
hv uttales som v	v orrdan vi skulle kle åss v illke farrver vi kunne bruke
assimilasjon	prøve åsså få i stann ett sånn kusi

<i>nd > nn</i> assimilasjon	prøve åsså få i <u>stann</u> ett sånn kusj
---------------------------------------	---

Tabell 3: karakterisering av Drammens-dialekten

Drammensdialekten tilhører det østlandske dialektområdet. Stort sett høres drammensdialekten ut som standard østnorsk – den som studentene skulle være ganske godt kjent med.

3.1.4. Dialektprøven fra Trysil

Tabellen nedenfor presenterer forskjellige dialektkjennetegn som forekommer i prøven av Trysil-dialekten:

Kjennetegn	Eksempler fra LIA norsk (trysil_uio_01)
r-bortfall i presens	å <u>kjøre</u> på ette vægen
<i>veien</i> uttales som <i>vægen</i>	å kjøre på ette <u>vægen</u>
<i>de</i> uttales som <i>dømm</i>	nå di flæste turissta <u>dømm</u>
bortfall av –r i ubestemt flertall	nå di flæste turissta <u>a</u> dømm

Tabell 4: karakterisering av Trysil-dialekten

Trysil-dialekten tilhører det østlandske området. Noen ord som *veien* og *de* lyder ulikt fra standard østnorsk. Mannen som snakker i lydfilen uttaler verb i presens uten r-ending (*kjøre**) og endelsen er ulik bokmål i ordet *turist* i flertall.

3.1.5. Dialektprøven fra Trondheim

Tabellen nedenfor presenterer forskjellige dialektkjennetegn som forekommer i prøven av Trondheims-dialekten:

Kjennetegn	Eksempler fra LIA norsk (trondheim_uib_40)
palatalisering av ll	sosionomutdanning å allj it de dær å ta opp prakksis å enngkeltfag å allj it muli
apokope	de e jo like vannskli omtrennt å kåmm inn
Presens endingen -ende (gående) blir her -ans (jf. også nynorsk -ande)	fållk bli jo gå ans å ta opp prakksis

Tabell 5: karakterisering av Trondheim-dialekten

Trondheims-dialekten tilhører det trøndske dialektområdet. I denne lydfilen kan vi høre palatalisering i konsonantgruppene *nn* og *ll*. Med apokope i ordet *komme* kan verbformen bli uforståelig for studenter som er vant til infinitivform av verb som ender med *-e*.

3.1.6. Dialektprøven fra Bolsøy

Tabellen nedenfor presenterer forskjellige dialektkjennetegn som forekommer i prøven av Bolsøy-dialekten:

Kjennetegn	Eksempler fra LIA norsk (bolsoey_uib_09)
bruk av <i>me</i> istedet for pronomen <i>vi</i>	ette søtt'n åsj ee stri så fikk me byjje me no he to klasseromm
assimilasjon	ette søtt'n åsj stri
palatalisering	så fikk me byjje på skulin i
konsonantskifte <i>bygge</i> > <i>byjje</i> (<i>bydje</i>)	så fikk me by ij e på skulinj

Tabell 6: karakterisering av Bolsøy-dialekten

Bolsøy-dialekten tilhører romsdalsk. Romsdalsk er egentlig en del av det vestnorske dialektområdet, men ligger samtidig i grenseområdet mot trøndsk. Av karakteristiske trekk kan vi nevne at mannen i lydfilen brukte ordet *me* der vi på bokmål har *vi*. Det finnes også mange ord som uttales veldig annerledes fra standard østnorsk (*bygge*, *skolen*, *siden*) og forskjellige assimilasjoner og palatalisering gjør det mer vanskeligere å forstå. Assimilasjon av *-rs* og palatalisering knytter bolsøy-dialekten mer til trøndske dialekter i nord enn til de øvrige vestnorske dialektene i sør. Mannen brukte også en gammel form av tallet (19)54 dvs. fireogfemti. Folk som studerer moderne bokmål er vant til å uttale tallet annerledes (*femtifire*), og en slik uttale av tallet kan dermed skape forvirring.

3.1.7. Dialektprøven fra Bodø

Tabellen nedenfor presenterer forskjellige dialektkjennetegn som forekommer i prøven av Bodø-dialekten:

Kjennetegn	Eksempler fra LIA norsk (bodoe_uib_01)
palatalisering av nn	hovedpartt'n av næringslive e vell knytta te hannjel, fiskeindustri
r-bortfall i ubestemt flertall	fåssjvare har åsså enn del arrbeisplassa dær føsjellie sånn fåssjvasjaktiviteta
assimilasjon	føsjellie sånn fåssjvasjaktiviteta fåssjvare har åsså enn del arrbeisplassa dær

Tabell 7: karakterisering av Bodø-dialekten

Bodø-dialekten tilhører det nordnorske området. Det finnes r-bortfall i ubestemt flertall av substantivene *arbeidsplasser* og *forsvarsaktiviteter*. Man kan høre en veldig tydelig palatalisering i ordet *handel*. På samme måte som i standard østnorsk er *rs* konsekvent assimilert i uttalen av ordene.

3.1.8. Dialektprøven fra Vadsø

Tabellen nedenfor presenterer forskjellige dialektkjennetegn som forekommer i prøven av Vadsø-dialekten:

Kjennetegn	Eksempler fra LIA norsk (vadsøe_uio_01)
æ som pers. pron. 1. person entall	så dæfførr æ sys ikke de va så artti få æ så likkte mæ æ ble jo kjennt me masse gutta
ikke som på bokmål	dæ va de jo ikke så my fällk
r-bortfall i ubestemt flertall	æ ble jo kjennt me masse gutta

Tabell 8: karakterisering av Vadsø-dialekten

Vadsø-dialekten tilhører det nordnorske dialektområdet. I Vadsø-dialekten har vi *æ* der bokmål har *jeg*, og store deler av teksten kan bli uforståelig for den som ikke oppfatter eller forstår betydningen av dette. I ordet *gutt* har *r* falt bort i ubestemt flertall og slutten av ordet har blitt *-a*.

3.2. Metode

Til spørreskjemaet (Tillegg 2, Tillegg 3) brukte jeg Google Forms som har mulighet for å la deltakerne være anonyme. Nordmenn måtte svare på fem bakgrunnsspørsmål, mens skjemaet til studentene inneholdt 10 bakgrunnsspørsmål. Begge spørreskjemaene hadde 16 obligatoriske spørsmål om lydfilene.

Delen om dialekter inkluderte et spørsmål om hvilket hoveddialektområde deltakerne ville plassere lydfilen innenfor og et spørsmål der deltakerne måtte skrive ned på bokmål alt de hørte i lydfilen. Alle hadde også en mulighet til å angi et mer bestemt dialektområde. Lydfilene kunne lyttes til så mange ganger som nødvendig. Dette er delvis på grunn av en praktisk begrensning, i og med at undersøkelsen ble gjort på Internett, og det var ikke mulig å kontrollere hvor mange ganger noen lyttet til en lydfil.

3.3. Respondenter

Respondentene for denne oppgaven studerer norsk språk og litteratur ved Universitetet i Tartu, avdeling for skandinavistikk. Studentene som deltok i den praktiske delen, har estisk og russisk som morsmål og de begynte å studere norsk høsten 2019. Da studentene deltok i den praktiske delen, var alle ferdige med norskkurs B1.2. Alle studentene hadde fra før av lært minst to andre språk. (Tillegg 2)

Jeg informerte alle respondentene om oppgaven min, og hvordan svarene deres ville bli brukt. Jeg brukte et spørreskjema der svareren kan være anonym. Jeg analyserer dialektforståelsen til 10 studenter. De fikk ta del i eksperimentet i løpet av en skoletime, og trengte dermed ikke å bruke sin egen fritid for å svare på spørreskjemaet. Studenter som ikke var i stand til å være med i skoletimen, men som ønsket å svare på skjemaet, fikk spørreskjemaet senere.

70% av de estiske respondentene var kvinner og 30% var menn. Respondentene var i forskjellige aldre mellom 19 og 38 år. Fire av alle respondentene påstod at morsmålet deres var russisk, alle de andre respondentene anså sitt morsmål som estisk. Bare én deltaker hadde tilbrakt mer tid enn noen få uker i Norge. (Tillegg 2)

Jeg hadde også en kontrollgruppe av 5 nordmenn for å se hvorvidt dialektene og oppgavene var forståelige og gjennomførbare for en morsmålsmålsbruker. Spørreskjemaet for nordmenn ble besvart av 5 nordmenn fra ulike deler av Norge. (Tillegg 3)

Spørreskjemaet for nordmenn ble sendt til dem via en kontakt som var villig til å finne folk som ville delta frivillig i undersøkelsen. Respondentene var fra 33 til 51 år og 3 av respondentene i kontrollgruppen var kvinner. Respondentene var fra Averøy, Molde, Sunnmøre, Elverum og Skudeneshavn. Fire av respondentene markerte at de også hadde bodd i andre forskjellige steder i Norge (Stavanger, Trondheim, Oslo osv.). (Tillegg 3)

4. ANALYSE

I denne delen av oppgaven skal jeg fokusere på de vanskeligheter som studentene hadde med å forstå forskjellige dialekter. Jeg gir også en kort oversikt om kontrollgruppens svar og feil. Alle eksemplene er fra tekstene som ble skrevet av respondentene som lyttet til dialektlydfilene. Formålet med å analysere var å se hvor mye av lydfilene deltakerne forstod og i tillegg se om de kunne forstå delene som er karakteristiske for en bestemt dialekt. Alle understrekede ord og uttrykk er hentet nøyaktig fra elevenes svar.

4.1. Kontrollgruppe

Den lille kontrollgruppen for denne oppgaven besto av fem nordmenn. Av de fem vurderte tre at deres kunnskap om dialekter var veldig god og to trodde at deres kunnskap var gjennomsnittlig. Tre av respondentene var fra Møre og Romsdal, en var fra Rogaland og en var fra Innlandet.

Alle de åtte spørsmålene der respondentene måtte velge hvilket større område dialekten er fra, ble besvart enstemmig og riktig. Lydfilen fra Bolsøy var den eneste som var forvirrende i så måte: en av respondentene hadde ingen anelse om hvor man skulle plassere den lydfilen. Bolsøy-dialekten er en vestlandsk dialekt, selv om en del karakteristiske trekk ligger nært opp mot det trøndske området. Deltakerne hadde også en mulighet til å velge et mer bestemt område for en dialekt. Det var noen få dialekter som ble plassert riktig av alle respondentene. For eksempel forsto alle hvor bergensdialekten er fra. Fire personer gjettet riktig trondheimsdialekten og stavangerdialekten. Det var vanskeligere å plassere dialektene fra mindre områder som Bolsøy og Trysil, men nesten alle dialektene var plassert nær riktig sted, i det minste i riktig område eller riktig fylke. (Tabell 9, Tabell 10)

Vestlandsk		Østlandsk	
Bergen	Stavanger	Drammen (Oslo)	Trysil
Bergen	Rogaland/Sørlandet	Oslo	Østerdalen
Bergen	Stavanger	Oslo	Alvdal
Bergen	Rogaland, gjerne Stavanger bymål	Sørøstlandsk	Ruralt østlandsk, men ikke blant de sørlige sørøstlandske dialektene
Bergen	Stavanger	Oslo	Hedmark
Bergen	Stavanger	Drammen	-

Tabell 9: Gjetningene fra kontrollgruppen

Nordnorsk		Trøndersk	
Bodø	Vadsø	Trondheim	Bolsøy
Troms fylke	Finnmark	Trondheim	Romsdal
Bodø	Alta	Trondheim	-
Nordlig nordnorsk, ca. Troms eller nordlig Nordland	Finnmark	-	Romsdal, ruralt, kanskje vestlig (øymål)
Tromsø	Finnmark	Trondheim	Romsdal
Bodø	Alta	Trondheim	Averøya

Tabell: Gjetningene fra kontrollgruppen

Kontrollgruppen hadde ikke mange problemer med å forstå dialektene og skrive ned det som de hørte på bokmål. De fleste problemene som oppstod var knyttet til at informantene snakket raskt på lydfilen, eller at nordmenn kunne tenke på et annet ord som lyder veldig likt ordet på lydfilen, har nesten samme betydning og kan passe inn i setningene. I lydfilen fra Drammen og Vadsø var det noen små ord som ofte ble misforstått. For eksempel ble ordet *jeg* som uttales som *æ* i lydfilen fra Vadsø ikke skrevet ned fordi det i en frase var nesten uhørlig. I tillegg, siden nordmenn sannsynligvis kunne forstå setningene de hørte, kunne de enkelt erstatte noen ord med andre som passer inn i de hørte setningene. Det betyr at ordet «helst» ble «best», ordet «sånn» ble «slik» og ordet «strid» ble «kamp» i noen svar. Den vanskeligste lydfilen for nordmenn var fra Vadsø.

4.2. Målgruppe

Målgruppen bestod av 10 estiske studenter som studerer norsk språk. Fire av studentene hadde russisk som morsmål og seks hadde estisk som morsmål. Ifølge svarene på bakgrunnsspørsmålene om studentenes tilknytning til Norge og norsk språk, deltar mange studenter i norskrelaterte aktiviteter utenfor studiene. Av alle de 10 deltakerne har seks vært i Norge minst en gang. Tiden tilbrakt i Norge varierer fra noen dager til mange måneder. En deltaker har også vært i Norge 9 somre. De mest populære norskrelaterte aktivitetene utenfor studiene er å se på norske serier (åtte deltakere) og lytte til norsk musikk (seks deltakere). Nøyaktig halvparten av respondentene hevder å lese norske nyheter, og tre personer liker å lese norske bøker. Det var også to personer som har norske venner som de noen ganger snakker med. Bare én person svarte at hun aldri gjør noe norskrelatert utenfor studiene. (Tillegg 2)

4.2.1. Plassering av dialektene

Studentene vurderte selv kunnskapene sine om dialekter slik: tre trodde at deres kunnskap var dårlig, fire trodde at den ikke var så ille og tre trodde den var gjennomsnittlig. Basert på resultatene var det tilsynelatende vanskeligere for estiske studenter å gjette hvor dialektene var fra enn for nordmenn i kontrollgruppen. Selv om studentene fikk muligheten til å velge at de ikke har noen anelse om hvor dialekten er fra, svarte veldig få faktisk slik. Nesten alle prøvde å plassere dialektene i hoveddialektområder. I

motsetning til nordmenn prøvde svært få studenter å gjette det mer bestemte området for dialekten.

Dialekten som ble plassert riktig inn i et hoveddialektområde av sju studenter var Drammen. Av de sju studentene som gjettet at det var en østlandsdialekt, gjettet tre at det var fra Oslo, som ligger nær Drammen og derfor kan anses som et riktig svar. Drammensdialekten var sannsynligvis den enkleste å plassere fordi uttalen er veldig lik standard østnorsk, som estiske studenter er vant til å høre. Den andre dialekten som ble plassert i riktig område av fire studenter, var Stavanger-dialekten. En student gjettet at Trysil-dialekten er fra Nordre Osen, som ikke er veldig langt unna Trysil. Alle de andre dialektene ble plassert riktig bare av en person per dialekt, og det var bare 7 av «jeg har ingen anelse» svarene. Dette gir inntrykk av at mange studenter svarer tilfeldig når de prøver å plassere dialektene.

4.2.2. Resultater

Det var ingen studenter som kunne skrive ned tekstene fra lydfiler helt riktig. Det var også noen studenter som ikke greide å skrive ned noen deler av noen av tekstene. Årsaken til dette er uklar, men det er lite sannsynlig at de ikke forstod noe som helst av lydfilene. De vanskeligste delene i hver dialekt var i stor grad ord, som ble uttalt raskere og var derfor uforståelige, og de forskjellige dialektkjennetegnene som ble beskrevet i materialedelen. Mange studenter kunne heller ikke forstå noen hverdagsord, som kunne ha vært et resultat av at de heller ikke kjente ordene på norsk bokmål. I tillegg til dette og forskjellige målmerker som var nye for studentene, kunne andre forstyrrende elementer ha vært at personen i lydfilen snakket veldig raskt, noen av ordene blir blandet sammen, lydkvaliteten var ikke god på enheten (mobil, PC) deltakerne brukte, samt andre årsaker som er utenfor vår kontroll i og med at vi ikke kunne kontrollere miljøet respondentene var i når det svarte.

For det første var noen ord som ble uttalt annerledes enn standard østnorsk, problematiske for estiske studenter. I lydfilen fra Vadsø, som var den vanskeligste for deltakerne å forstå, forstod nesten ingen ordet *jeg* som der ble uttalt som *æ*. Et annet ukjent dialektkjennetegn for studenter var *me* som i en del norske dialekter er personlig pronomen første person

flertall til forskjell fra bokmålets *vi*. Ingen klarte å forstå dette, til tross for at det ironisk nok er identisk med det estiske ordet i samme betydning. I lydfilen fra Trysil var det uforståelig at *dømm* var ordet for *de* og i tillegg ble ordet som er *veien* på bokmål, men var uttalt som *vægen* i lydfilen, skrevet som *veggen* eller *bevegende* av noen studenter. Alle andre studentene brukte ord *vegen*, som kan også regnes som et riktig svar. Nektingsordet uttalt som *ikkje* var forståelig eller ikke avhengig av lydfil. I lydfilen fra Bergen var det ingen som forstod ordet *ikke*, mens nesten alle forstod det i filen fra Stavanger. Fire studenter forstod ordet *bygge* og tre forstod ordet *siden* fra Bolsøy-dialekt selv om uttalen er forskjellig fra standard østnorsk (*byjje, sia*).

R-bortfall i presens-formen av verb var ikke veldig vanskelig for deltakerne å forstå. Både i filene fra Bergen og Trysil forstod mange studenter at verbet var i presens selv om det ikke endte med *-r*. Å forstå apokope (f.eks. *å komme* uttalt uten *e*) forårsaket ikke mange problemer i lydfilen fra Stavanger. I filen fra Trondheim, hvor det samme ordet oppstod, var det mye vanskeligere å forstå, sannsynligvis fordi ordet *komme* ble etterfulgt av ordet *inn* og dermed kunne oppfattes som et ukjent ord. R-bortfall i ubestemt form flertall av substantiver var forståelig avhengig av ordet. I tillegg til at noen studenter ikke forstod noen av disse ordene, var det forskjellige typer svar på ord uten r-ending i ubestemt flertall. For det første skrev deltakerne ned akkurat den formen av ordet de hørte i lydfilen. I filen fra Vadsø ble ordet *gutter* (uttale *gutta*) bare skrevet ned som *gutta* og ingen av studentene kom på å skrive det ned bokmålsformen av flertall. Ordet *turister* fra Trysil-filen ble også skrevet ned som *turista* av en student. En annen feil fra Trysil-lydfilen var å skrive ordet *turister* ned i bestemt form flertall dvs. *turistene*. Siden neste ord etter *turister* var *de*, som ble uttalt som *dømm*, kunne det for noen studenter ha virket som om ordet *turister* uten r-ending var i bestemt form flertall. I Bodø-lydfilen var ordet *forsvarsaktiviteter* forståelig for nesten alle, mens ingen klarte å skrive ned ordet *arbeidsplasser*. Det er mest sannsynlig at tillegg til r-bortfall ble ordet uttalt raskere, slik at studentene ikke greide å oppfatte det.

Noen ord med palatalisering eller assimilasjon var litt vanskelige å forstå. Den assimilasjonen som virket enklest å forstå var fra Drammens-dialekten. Nesten alle studenter kunne skrive ned ordet *kurs*, som på Drammens-dialekt uttales nøyaktig som på

standard østnorsk. Et annet ord fra Bodø-lydfilen som nesten alle kunne skrive ned, var *forsvar*. Det ble brukt lydfilen to ganger i lydfilen (*forsvaret, forsvarsaktiviteter*), og studenter som skrev det ned en gang, kunne for det meste forstå ordet andre gang også. Den samme assimilasjonen ($rs > ss/sj$) i ordet *års* i filen fra Bolsøy var ikke så forståelig for studenter, selv om det et et hverdagsord og ble uttalt veldig sakte og tydelig. Palataliserte ord var ikke så lett å forstå. Ord som *handel* (Bodø), *skolen* (Bolsøy, dette ordet hadde også tjukk l) og *alt* (Trondheim) ble skrevet ned av ingen eller bare noen få studenter.

I tillegg til de forskjellige dialektkjennetegnene som ble nevnt tidligere, var det mange vanlige ord og fraser som var vanskelige for deltakerne. Ordet *politiskolen* fra Stavanger-lydfilen ble skrevet ned som polt i skolen og bort i skolen. Uttrykk *litt uøkonomisk* på Trondheims-dialekt ble hørt som litteraturøkonomisk og litt mer dyr og økonomisk. Fra Trysil-dialekten kom svar som samme og vintet eller samme som i vinter for frasen *sommer og vinter*. Tallene i Bolsøy-lydfilen var også en prøvelse. Ordet *sytten* ble skrevet ned som sjøtten og kjøpte. En person som brukte tall for å skrive 17 ned, brukte feil nummer og skrev sytti (70) i stedet for sytten. Det andre problemet var med tallet 54, i betydningen årstallet 1954, som ble uttalt som *fireogfemti*. De fleste av studentene skrev det ned som fire og femti, som var den beste måten å gjøre det da de ikke visste hvilket tall det faktisk stod for. Andre versjoner som var brukt inkluderer tallene: 450 (*fire hundre og femti*), 4 og 50 og 4:50 (som kan være et klokkeslett). (Tillegg 4) Respondentene brukte også ord som ikke finnes i norsk i det hele tatt. For eksempel fikk frasen *blir ikke tvunget til det* fra Bergen-lydfilen mange nye forslag på skrivemåter og det kom opp mange ord og uttrykk som ikke eksisterer – beskrivet tungetøra, beskid fungitera og buskjit fra unge terra. En veldig rar måte å skrive ned *sosionomutdanning* fra Trondheim-lydfilen var så sunt numelt andringal.

På slutten av spørreskjemaet måtte studentene vurdere hvor vanskelig undersøkelsen var for dem og si sin mening om det er nødvendig for norskstudenter å få mer kunnskap om dialekter. Seks deltakere syntes undersøkelsen var vanskelig og fire syntes den var litt vanskelig. Alle mente at det å lære mer om dialekter var enten viktig eller veldig viktig.

De fleste som svarte at de ikke gjør noe norskrelatert utenfor studiene eller som hevdet å være mindre relatert til norsk utenfor studiene, var mer tilbøyelige til å la det være tomt rom i svarene eller ikke svare i det hele tatt. Det var ingen sammenheng mellom studenter som hadde vært i Norge og deres svar fordi nesten alles tid tilbrakt der var veldig kort. For å se klare sammenhenger mellom folks bakgrunn og evne til å forstå forskjellige dialekter, burde undersøkelsen ha flere deltakere med forskjellig bakgrunn.

Ut fra materialet virker det vanskelig å svare objektivt på hvilke dialekter som var vanskeligere og hvilke som var enklere. Noen observasjoner kan likevel gi en pekepinn. Mange uttrykk som var vanskelige for en student, var ikke vanskelige for en annen. Likevel var det klart at lydfilen fra Drammen, der dialekten høres ut som standard østnorsk, var den med minst feil. Den vanskeligste kan ha vært Vadsø-dialekten. Svarene på hva elevene hørte i lydfilen fra Vadsø var veldig korte og manglet mange ord og uttrykk. En annen vanskelig dialekt var bergensk. Bergens-dialekten blir uttalt veldig ulikt standard østnorsk, og nyanser som skarre-r kan gjøre forståelsen mer problematisk.

5. DISKUSJON

Det er ikke lett å bestemme hva som er de vanskeligste delene av dialekter på grunnlag av et så begrenset materiale som bachelor-oppgavens omfang har gitt mulighet til. Først og fremst var lydfilene ganske korte, ettersom det ville vært problematisk å få respondentene til å skrive ned svært lange tekster. Hver fil var omtrent 2–3 setninger. I tillegg kunne noen av feilene forekomme avhengig av lydfil og setning, ikke så mye av dialekt. Likevel ble noen av feilene klart gjort på grunn av dialektforskjeller. Fra ordene og setningene som ble skrevet ned av studenter, viste svarene at det som var vanskeligst for studentene var egenskapene til dialekter som var forskjellige fra bokmål.

De fleste vanskelighetene oppstod med ord som ble uttalt helt forskjellig fra standard østnorsk. Det virker også som om det ofte var vanskelig å skille ordene fra hverandre, særlig ved r-bortfall eller apokope eller når folk i lydfilene snakket litt raskere. Mange feil som ble gjort, som forskjellig uttale for *jeg*, *vi* og *ikke*, r-bortfall og palatalisering, er faktisk relativt enkle å unngå (uavhengig av dialekt) om man bare lærer mer om de forskjellige variantene og øver på å forstå ulike dialekter. Ved å vite hva slags forskjeller som *ofte* forekommer, skulle det kanskje være mer forståelig for studentene hvordan dialektene fungerer og hvordan det er mulig å forstå forskjellene mellom dialektene.

Det er vanskelig å si hvilke dialekter som var vanskeligere og hvilke som var enklere fordi det virket som om noen studenter hadde problemer med en dialekt, mens andre hadde problemer med andre dialekter. Likevel var det klart at Drammensdialekt, som ligger i nærheten av Oslo, var ikke så problematisk, men Vadsø-dialekten, som er fra Nord-Norge, var veldig vanskelig for stort sett alle. For estiske studenter var det ganske vanskelig å plassere dialekter i store dialektområder. En dialekt som ble plassert i et korrekt dialektområde av de fleste studentene, var Drammensdialekten.

Det var ganske mye tomt rom i svarene til de estiske respondentene, men årsakene bak det er ofte ikke enkle å oppdage. Selv om de fleste ordene ble ansett å være egnet for

studenter med B1.2. språknivå, er det en mulighet for at noen av ordene var ukjente for deltakerne. Siden alle svarte på undersøkelsen hjemmefra, kan resultatene være påvirket av andre faktorer som lyd kvaliteten på datamaskinen, internettforbindelsen eller muligheten til å bruke en datamaskin eller bare mobile enheter.

Studenter som ikke gjør noe norskrelatert utenfor studiene eller som hevdet å være mindre relatert til norsk utenfor studiene var mer tilbøyelige til å la det være tomt rom i svarene eller ikke svare i det hele tatt. Dessuten var det vanskelig å trekke konklusjoner om hvordan studentenes bakgrunn påvirker deres forståelse av norske dialekter fordi det ikke var mange respondenter med veldig forskjellig bakgrunn.

Bruken av en kontrollgruppe viste at for nordmenn er dialekter stort sett forståelige, og for det meste kan de plassere de som ble gitt på riktige steder. Likevel kan denne konklusjonen bare gjøres basert på de åtte dialektene nordmenn har lyttet til. For å gjøre bedre og mer nøyaktige konklusjoner, bør det være et større utvalg av dialekter.

Resultatene i denne oppgaven var basert på svar fra bare 10 estiske studenter, og fordi antallet av deltakerne ikke var veldig stort, kan jeg ikke si at resultatene gjelder alle de estiske studentene som lærer norsk som andrespråk. For å gjøre denne konklusjonen bør det være flere estiske studenter inkludert. Det bør også være studenter med ulik bakgrunn for å forstå hvor mye for eksempel det å studere i Norge kan hjelpe folk til å forstå dialektene bedre.

6. KONKLUSJON

I denne oppgaven analyserte jeg svarene fra 10 studenter som lyttet til korte lydfiler og prøvde å skrive ned alt de hørte. For det valgte jeg åtte forskjellige lydfiler fra fire dialektområder: vestlandsk, østlandsk, trøndersk og nordnorsk. Jeg ga en oversikt over hva som kjennetegner hver dialekt som kan høres i en lydfil. Det var også hovedgrunnlaget for analysedelen der jeg prøvde å finne ut av dialektforskjellene som var vanskelige og se hvilke andre deler av lydfilene som var uforståelige. Jeg diskuterte hvilke feil studentene gjorde og så på om det skulle være viktig for estiske studenter å få mer kunnskap om norske dialekter. Jeg hadde også en kontrollgruppe av 5 nordmenn for å se om dialektene er forståelige for morsmåltalere.

Det viktigste jeg fant ut var at de mest problematiske delene i dialektene var de som skiller seg fra bokmål. For eksempel forsto ingen av studentene at *æ* og *me*, representerer ordene *jeg* og *vi*. På grunn av mange endelser som ble borte eller endret seg i noen ord, var en del uttrykk eller fraser heller ikke forståelige for deltakerne.

I en bachelor-oppgave er det vanskelig å få helhetlig forståelse av hvilke deler av dialektene som er de vanskeligste. I tillegg hadde respondentene bare studert norsk språk i to år, og det betyr at de fortsatt også generelt kan ha problemer med forståelse når de lytter til en morsmålstaler. For fremtidige studier skulle det være veldig bra å bruke en gruppe av respondenter med høyere språknivå. Det kunne også være nyttig å undersøke mennesker med forskjellig bakgrunn, for eksempel om de som har studert i Norge har bedre forståelse av dialekter. En annen mulig måte å forske videre på er å fokusere på studentenes forståelse av hovedtemaet eller ideen i setninger på en måte som nærmere simulerer en virkelig kommunikasjonssituasjon. Dette var ikke gjennomførbart i denne undersøkelsen, ettersom situasjonen ikke gjorde det mulig å kontrollere hvor mange ganger respondentene lyttet til lydfilene.

7. EESTIKEELNE RESÜMEE

Tartu Ülikool

Maailma keelte ja kultuuride kolledž

Skandinavistika osakond

(Norra keel ja kirjandus)

Töö pealkiri: Aga keegi ei räägi ju bokmåli? Arusaam norra dialektidest Eesti tudengite näitel

Bakalaureusetöö

Autor: Eliise Aniott

Juhendajad: Øyvind Rangøy ja Eva Liina Asu-Garcia

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on analüüsida vigu, mis avalduvad eesti ja vene emakeelega Eesti ülikoolis õppivatel norra keele tudengitel Norra dialektide mõistmisel.

Töös esitatakse järgnevad uurimisküsimused:

- Kui palju mõistavad tudengid norra dialekte erinevatest dialektiirkondadest?
- Kas on võimalik kindlaks teha põhilised probleemid, mis kajastuvad norra dialektidest arusaamisel?
- Kas leidub seos selle vahel kui hästi tudengid suudavad dialektidest aru saada ja kui palju võtavad osa norra keelega seotud tegevustest väljaspool õpinguid?

Töö põhineb vastustel, mille kirjutasid 10 vene ja eesti emakeelega üliõpilast Tartu Ülikooli Skandinavistika osakonnas 2021.aasta kevadsemestril. Vastused saadi internetis läbiviidud küsitluse tulemusena ning vastustes olevad transkriptsioonid erinevate norra dialektide helifailidest on käesoleva töö alusmaterjalid.

Töös esitatakse põhilised dialektierinevused suuremates dialektiirkondades ning kõigis helifailides esinenud piirkondades. Analüüsist selgub, et põhilised raskused on tudengitel just nende dialektiosade mõistmisega, mis erinevad suuresti standard idanorra hääldusest.

Samuti leidub palju igapäevaseid sõnu ja fraase, millest tudengil on keeruline aru saada dialektile omaste iseärasuste ja rääkimiskiiruse tõttu.

Edasisteks uurimusteks oleks kasulik uurida tudengite võimet teksti sisust aru saada. Võimalikult informatiivse uurimuse tulemusteks tuleks uuring läbi viia kõrgema keeletasemega võõrkeeleõppijate seas ning leida võimalikult erineva taustaga osalejaid.

8. KILDER

Leon, C. (2014) *Dialects in Norway – Between Tolerance and Standardization*. Hentet 23. mai 2021 fra

https://www.researchgate.net/publication/326491611_Dialects_in_Norway_-_Between_Tolerance_and_Standardization

Johannessen, J. B., Priestley, J., Hagen, K., Åfarli, T. A., Vangsnes, Ø. A. (2009). *The Nordic Dialect Corpus - an Advanced Research Tool*. I Jokinen, Kristiina and Eckhard Bick (red.): *Proceedings of the 17th Nordic Conference of Computational Linguistics NODALIDA 2009. NEALT Proceedings Series Volume 4*.

<http://tekstlab.uio.no/nota/scandiasyn/>

Johnsen, E. B. (1987) *Vårt eget spårk*. Oslo: Aschehoug

Nytt dialektkorpus med 3,5 mill ord. (2019) Hentet 23.mai 2021 fra

<https://www.hf.uio.no/iln/om/organisasjon/tekstlab/aktuelt/aktuelle-saker/2019/lia-norsk%20ferdigstilt.html>

Sandøy, H. (1985) *Norsk dialektkunnskap*. Oslo: Novus forlag

Sandøy, H. (1993) *Talemål*. Oslo: Novus forlag

Skjekkeland, Martin: *den bløde kyststriben* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 23. mai 2021 fra https://snl.no/den_bl%C3%B8de_kyststriben

Venås, K., Skjekkeland, M. *jamvektsloven* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 23. mai 2021 fra <http://snl.no/jamvektsloven>

Vigeland, B. (1981) *Dialekter I Norge – Målmerker med språkhistoriske forklaringer*. Oslo: Universitetsforlaget

TILLEGG 1: TRANSKRIPSJONER AV LYDFILER PÅ BOKMÅL

Bergen	Men til slutt så vil du ønske å lære å lese og skrive og da lærer du det på en mye bedre måte for du blir ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære dette, derfor så ... Hvis det hadde blitt sånn i skolen.
Bodø	Hovedparten av næringslivet er vel knyttet til handel, fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der. Det er flystasjon og ... ja, forskjellige sånne forsvarsaktiviteter der oppe, militær flyplass.
Drammen	Så ble det jo snakk om om vi skulle prøve å få i stand et sånt kurs der vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger og hvilke farger vi kunne bruke.
Stavanger	Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med, så det var med hensyn til det, men nå vet jeg ikke for det, det er voldsomt vanskelig å komme inn, vet du, de tar guttene først, så.
Trondheim	Sosionomutdanning og alt det der, det er jo like vanskelig omtrent å komme inn der altså. Folk blir jo gående og tar opp praksis og enkeltfag og alt mulig sånn, så det er jo litt uøkonomisk og egentlig da.
Trysil	Nå (vel) de fleste turister de farer nå bare og kjører på ... etter veien, og ... mens vi

	som er født her, vi trives helst med å gå i fjellet både sommer og vinter.
Bolsøy	Etter sytten års strid så fikk vi bygge på skolen, slik at vi nå har to klasserom. Det ble gjort i fireogfemti (54/1954) og etter det er gått nå åtte år siden.
Vadsø	Da var det jo ikke så mye folk, så derfor ... jeg synes ikke det var så artig, for jeg likte meg bedre på en campingplass. For der hadde vi masse ungdom, jeg ble jo kjent med masse gutter og sånn, så.

TILLEGG 2: BAKGRUNNSINFORMASJON FOR ESTISKE STUDENTER

	Kjønn	Alder	Hva anser du for å være morsmålet ditt?	Hvilke andre språk har du studert?	Har du vært i Norge?	Hvis du svarte "ja", hvor mange ganger har du vært i Norge? Har du vært der i lengre tid?	Hvor mye hører / snakker / leser du norsk utenfor studiene? Velg alternativer som kjennetegner deg:	Hvor godt tror du at du forstår forskjellige norske dialekter?
1.	Kvinne	22	estisk	engelsk, tysk, spansk, norsk. litt latin, russisk, italiensk og japansk	Nei		Jeg ser på norske serier / filmer., Jeg hører på norsk musikk.	Dårlig
2.	Mann	20	russisk	estisk, engelsk, norsk, litt polsk	Ja	én gang for 3 år siden. har vært der i 2 uker.	Jeg ser på norske serier / filmer., Jeg deltar i norskrelaterte aktiviteter utenfor studiene av og til.	Dårlig
3.	Kvinne	22	estisk	engelsk, tysk, russisk, norsk	Ja	jeg har vært i norge 2 ganger.	Jeg ser på norske serier / filmer., Jeg leser norske nyheter.,	Gjennomsnittlig

						begge gangene var jeg i norge for 2 uker.	Jeg liker å lese bøker på norsk., Jeg hører på norsk musikk.	
4.	Kvinne	21	estisk	tysk, arabisk, italiensk, norsk, russisk	Ja	2 ganger	Jeg ser på norske serier / filmer., Jeg leser norske nyheter., Jeg liker å lese bøker på norsk., Jeg hører på norsk musikk., Jeg har venner som jeg snakker norsk med., Jeg deltar i norskrelaterte aktiviteter utenfor studiene av og til.	Ikke så dårlig
5.	Kvinne	21	Estisk	Norsk, engelsk, spansk, russisk, fransk	Nei		Jeg ser på norske serier / filmer., Jeg leser norske nyheter., Jeg hører på norsk musikk., Jeg har venner som jeg snakker norsk med.	Ikke så dårlig
6.	Kvinne	21	russisk	norsk, dansk, estisk og engelsk	Nei		Jeg gjør aldri noe relatert til norsk utenfor studiene.	Ikke så dårlig
7.	Mann	19	Russisk	Estisk, Engelsk, Dansk,	Ja	Jeg var bare en gang i	Jeg ser på norske serier / filmer., Jeg	Dårlig

				Norsk, Japansk, Tysk, Arabisk, Hebraisk Gresk, Spansk, Latin og egyptisk		Norge. Jeg var omtrent 10 dager der.	hører på norsk musikk.	
8.	Mann	21	Russisk	Estisk, engelsk, norsk	Nei		Jeg hører på norsk språk	Gjennom snittlig
9.	Kvinne	30	estisk	engelsk, russisk, tysk, norsk	Ja	9 sommere (3 måned hver sommere)	Jeg ser på norske serier / filmer., Jeg leser norske nyheter., Jeg hører på norsk musikk.	Ikke så dårlig
10	Kvinne	38	estisk	engelsk, finsk, russisk, norsk	Ja	Én gang og bare noen få dager.	Jeg ser på norske serier / filmer., Jeg leser norske nyheter., Jeg liker å lese bøker på norsk.	Gjennom snittlig

TILLEGG 3: BAKGRUNNSINFORMASJON FOR NORSK KONTROLLGRUPPE

	Hvor i Norge kommer du fra?	Hvilke andre steder/områder har du bodd?	Kjønn?	Alder?	Hvor godt tror du at du forstår forskjellige norske dialekter?
1.	Averøy	Averøy	Mann	42	Gjennomsnittlig
2.	Elverum, i Innlandet fylke, på Østlandet	Trondheim, Oslo, Bud i Romsdalen (Hustadvika kommune i Møre og Romsdal)	Kvinne	47	Veldig bra
3.	Sunnmøre	Trondheim	Mann	51	Veldig bra
4.	Molde	Oslo	Kvinne	46	Gjennomsnittlig
5.	Skudeneshavn	Trondheim, Stavanger, Egersund	Kvinne	33	Veldig bra

TILLEGG 4: TRANSKRIPSJONER FRA ESTISKE STUDENTER

Bergen

1. ved å ønske...skrive... lyst...sånn i skolen
2. -
3. ... ja men sluts å ... skja. og le og lese og skrive. og du lærer du på ... måte før beskrevet tungetøra. du har lyst å lære dette for også det ... blitt sånnisk øl.
4. å lese og skrive og lærer på mye du har lyst til lære og gå på samme skolen
5. ...ønske...å lese, skrive..lyst å lever etter det...hvis det har blitt sånn i skolen
6. jeg forsto ikke
7. Og sånt... Og sånt du vet du jo en skja, og le å lese så skrive jeg. Og du ler du på mibia mått fra buskjit fra unge terra. Du har lyst å lære etter det og så. Hvis det er bitt sonlig i skolen.
8. Sluts å være skje, å le å lese skrive, og lever du på mye... du lyst å leve dere for så, hvis det blitt sangisk gul
9. og sånn... Med stots å ved du ønske. Å lære å lese og skrive. Og du lære du mye bedre måte for du ikke bli for tvunget til dere . Du har lyst å lære dette det så ble det sonne i skolen.
10. vet du en skje om det du leser og skriver og du lærer du på mine være måd for å beskid fungitera. Du er lyst til..... sånnisk ull

Bodø

1. hovedparten av næringslivet er knyttet til... eller fiskeindustri. Forsvaret har også en del av...flystasjon...flyplass
2. -
3. Hovedparten av næringslivet .. han eller fiskeindustriet. Forsvaret har også en del av vi slåssa der. Der er flystasjon og ja flere som forsvarsaktiviteter har opp, militærflyplass.

4. hovedparten om næringslivet erfiskeindustri det er flystasjon og ja flere sånn aktiviteter militærflyplassen
5. Hovedpartene av næringslivet er knyttet til...eller fiskeindustri. Forsvar har også en...der. Det er en flystasjon. Forsvars aktiviteter der opp militær flyplass
6. næringslivet inneholder fiskeindustri, forsvare altså flystasjoner... og den forsvant flyplass
7. Hovedparten av næringslivet uldningtøtte at han er fiskeindustri forsvare han også en av der plasser der. Fly stasjonet, ja, flere som forsvars aktiviteter der jobb. Militær fly plass.
8. Hovedpartner og næringslivet totere hannelfiskindustrien, forsvar også, det flystasjon flere som forsvår aktiviteter miltær flyplass
9. Hovedpartneren av næringslivet knyttet til dere. Han eller fishindustriet for svaret har russa en del av flyplasser der. Det er flystasjon og ja flere sånn forvarsaktiviteter, militærflyplassen
10. Hovedparten om næringslivet er knyttet til handel, fiskeindustri, forsvare har også Det er flysituasjon og jo ...flere forsvar aktiviteter ...militære flyplass

Drammen

1. så ble det å snakke om å vi skulle prøve oss å...av kurs. lære litt området vi skulle ... oss. og kanskje lære litt om farger. hvilke farger vi kunne bruke
2. Så ble det å/og snakke om vi skulle prøve også ... kurs ... lære litt og hvordan skulle... oss. Og kanskje lære litt om fælver og hvilke ... vi kunne bruke.
3. Så blede jo snakke om må vi skulle å prøve og også ... kurs er at vi kunne å lære litt hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger og hvilke farget vi kunne bruke.
4. som ble det å snakke kom til prøve å lærer lit på og
5. Så ble de å snakke om hvis vi skulle prøve også...foreståelse av kurset...å lære litt hvordan vi skulle kle oss og kanskje lære litt om farger og hvilke farger vi

kunne bruke
6. så ble det noe vi skulle prøve også kunne lære litt og kanskje lære litt farger
7. Og så ble det jo å snakke og må vi skulle prøve også få et sant kurset, men vi ikke lærer litt så bra vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farver, og vi ikke farver vi kunne brukke.
8. Så ble det å snakke og må vi skulle prøve også ... kurs og vi kunne lære litt om hvordan vi skal kle oss, og kanskje lære litt om farvel, og hvilke farge vi kunne bruke
9. Så ble det å snakke om om vi skulle prøve også forestand sånn en kurs å lære litt om vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farver og ikke farver vi kan bruke.
10. Så ble det jo snakke om vi skulle prøve oss å foresta et kurs at vi kunne lære litt. Og kanskje lære litt om farger og hvilke farger vi kunne bruke.

Stavanger

1. i skolen... hensyn...nå vet ikke, det var så vanskelig... ta gutten først
2. -
3. Jeg tenkte å få ... polt i skolen to begynne med. Så det var med hensyn til det. Men nå vet ikke å få det. Det var så vanskelig det komme ut og de ta guttene først, så.
4.
5. Jeg tenkte først på politiskolen da begynne med. Så det var med hensyn til det. Men nå vet jeg ikke fordi det var så vanskelig å komme...dag uten først
6. jeg tenkte først på politiskolen tvilende så det var med hensyn til det, vet ikke fordi det var så vanskelig komme ut i dag
7. Jeg tenkte for å spå politis skolen til bli og med så det var med hennes sundederæmed, men nå vært det ikke for det. Det var så vanskelig etter å komme og de ta giftene first. Ha, så...

8. ... skolen, tvile med, ...men når vært ikke for det, det var så vanskelig å komme ... fordi ta guttene først
9. Jeg tenkte først bo bort i skolen til å begynne med. Så det var med hensyn til det men... Nå vet jeg ikke for det. Det var så vanskelig å kom for de dag uten først så...
10. jeg tenkte først på politiskolen begynne med. Så det var med hensyn til det men nå vet ikkje for det. Det var så vanskelig å komme... De tar gutten først, så..

Trondheim

1. det er jo lite vanskelig i kommunen deres... å ta praksis og enkelt...uøkonomisk
2. Sosionomutdanning(?) ... og like vanskelig om ... kommuner også. Folk i byen(?) ... ta praksis og enkelt fag ... økonomisk enkle.
3. Sosionomutdanning og alt det er der jo like vanskelig omtrent å komme i nær oss. Folk å bli å gå også tå praksis og enkelt fag og alt mulig som det er litt uekonomisk og enkle.
4.
5. Sosionomutdanning...er like vanskelig omtrent å kommuner også. Folk ber å gå ut av praksis og enkelt fag...litteraturøkonomisk er enklere
6. utdanning er så ulike, vanskelig å tenkt å kombinere folk på jobben så ta praksis og enkeltfag alt med sånn ca.
7. Så sunt numelt andringal. Det er det jo like vanskelig omtrent å komme inne også. Folk å bli og gå og så ta praksis så enkelt fag og alt som det litt mer dyr og økonomisk enkle
8. (Det ... ekstremt ..., men det er vanskelig å komme på andre skole forat, for eksempel fysiotyrapia,) sosionomuttdanning alt er det like vanskelig omtrent å komme inn også, folk å pi å gå praksis og enkelt fag og litt økonomisk og enkle
9. Sosiomonutdanning alt er det, det er like vanskelig omtrent å kombineres. Folk bli og gå ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånn så. Det er litt uøkonomisk og

enkel.
10. å like vanskelig omtrent å komme inn også. Folk bli å gå å ta praksis og enkeltfag. Det er litt uekonomisk og enkle.

Trysil

1. nå det fleste...kjører...etter veggen...mens vi som er født her trives helst god i fjellet
2. -
3. Nå de fleste turista .. fjerne bare kjører på ... veggen og. Mens vi som er født her, vi trives helst med god i fjellet både sommer og vinter.
4.
5. Nå de fleste turistene og fjerne bare kjører på etter vegen og mens vi som er født i...helst vil gå i fjellet både sommer on vinter
6. nå de fleste turister er bare kjører på bevegende, mens vi så møter vi trives helst med gå i fjellet både sommer og vinter
7. En av de fleste turistene gjerne bare kjører på etter vegen og når mens hvis som er født av ett drives helst med god i fjellet både samme som i vinter.
8. Når de fleste turistene bare kjører på et vegen på, mens hvis er født og drives helst med god i fjellet bade samme og vintet
9. En av de fleste triste fem bare kjører på. Etter vegen og. Mens vi som er født her, vi trives helst med god i fjell det, både om sommeren og vinteren.
10. De fleste turister er på ferien er bare kjører på ettervegen og mens vi som er fødte vi drives helst med å gå i fjellet både sommer og vinter.

Vadsø

1. derfor...litt...på campingplass...masse ungdommer og gutter
2. -
3. Der var de også vi folk så . Derfor jeg synes ikke de vil starte veldig likt å ...

campingplass. Der var vi mest ungdom og kjente også gutta og så.
4.
5. ...derfor....på en campingplass...
6. jeg kunne ikke forstå
7. Der var dukk så, der for det, asålike det var sårt til vær likte om hver på en *camping* plass. La vi mass unga der vi kjente mass og sant haha...
8. Tahvele ... vel ... på et kampingplass, la vi oss ungene og de kjente må så gutta
9. Det var juks i falt. Derfor det var start liker mer enn på kampingplass. Der hadde vi masse ungdom, masse kjente, masse gutta og sånn så
10. Derfor det. Litt på en campinkplass kjent gutta

Bolsøy

1. det 70-års...det ble gjort i 4 og 50 og etter der godt noe....
2. -
3. ...kjøpte noen .. så fikk vi en bygge på skole hit ... klasserom. Det ble gjort i fire og femti og etter det gått noe båte og skia.
4.
5. Sytten år...fikk med bygge på...slik at...to klasserom. Det ble gjort i fire og femti og det godt noe åtte år...
6. ...det ble gjort i 54 og har ikke fått noe åtte år siden
7. Etter sytten års stris og fikk med bygge på skole inslenga med ha et noen klasserom. Det ble gjort i 450 og etter det gott noe år siden.
8. Sjøtten år siden og fikk med bygge på skoleinnslekt på klasserom, det ble gjort i 4:50, det gått noe 8 år siden
9. Der er sytten års stur. Så jeg fikk med... Det ble gjort i fire og femti. Det gått noe åtte over sida.
10. Kjøpte noe stris og fikk med ...to klasserom. Det ble gjort i 4 og 50 Og etter det

gått noe både og skia.

TILLEGG 5: TRANSKRIPSJONER FRA NORDMENN

Bergen

1. Til slutt så er det det du ønsker, å lære å lese og skrive. Og da lærer du det på en mye bedre måte, for du blir ikke tvunget til det. Du har lyst å lære dette, derfor så ... Hvis det hadde blitt sånn i skolen.
2. Til slutt så vil du ønske å lære å lese og skrive. Og da lærer du på en mye bedre måte, for du blir ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære det! Derfor så ... hvis det hadde blitt sånn i skolen ...
3. Men til slutt så vil du ønske å lære å lese og skrive. Og da lærer du det på en mye bedre måte, for du blir ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære dette. Derfor så, hvis det hadde blitt sånn i skolen.
4. Til slutt så vil du ønske å lære å lese og skrive, og da lærer du på en mye bedre måte, for du blir ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære dette, og derfor så... Hvis det hadde blitt sånn i skolen.
5. Til slutt så vil du ønske å lære å lese og skrive, og da lærer du på en mye bedre måte enn om du blir tvunget til det. Du har lyst til å lære dette, derfor så, hvis det hadde blitt slik i skolen

Bodø

1. Hovedparten av næringslivet er vel knytta til handel, fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der, det er flystasjon og forskjellige sånne forsvarsaktiviteter der oppe. Militær flyplass.
2. Hovedparten av næringslivet er vel knyttet til handel og fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der, det er flystasjon og ... ja ... flere sånne forsvarsaktiviteter der oppe. Militær flyplass.
3. Hovedparten av næringslivet er vel knytta til handel, fiskeindustri, forsvaret har også en del arbeidsplasser der. Det er flystasjon og, ja, det er litt sånn forsvarsaktiviteter der oppe. Militær flyplass.
4. Hovedparten av næringslivet er vel knyttet til handel, fiskeindustri. Forsvaret

har også en del arbeidsplasser der. Det er flystasjon og, ja, forskjellige sånne forsvarsaktiviteter der oppe. Militær flyplass.

5. Hovedparten av næringslivet er knyttet til handel, fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der. Det er flystasjon og, ja, flere slike forsvarsaktiviteter der. Militær flyplass

Drammen

1. Og så ble det jo snakk om at vi skulle prøve og så få i stand et sånn kurs da, der vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger, og hvilke farger vi kunne bruke.
2. Så ble det jo snakk om om vi skulle prøve oss om vi kunne få i stand et sånt kurs, da, hvor vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger, og hvilke farger vi kunne bruke.
3. Så ble det jo snakk om vi skulle prøve å få i stand et sånt kurs, da, om vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger og hvilke farger vi kunne bruke.
4. Og så ble det jo snakk om vi skulle prøve å få i gang et sånt kurs da, hvor vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger. Og hvilke farger vi kunne bruke.
5. Så ble det jo snakk om vi skulle prøve å få i stand et slik kurs da hvor vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss og kanskje lære litt om farger og hvilke farger vi kunne bruke.

Stavanger

1. Eg tenkte først på politiskolen, til å begynne med, så det var med hensyn til det. Men nå vet jeg ikke, for det var så vanskelig å komme inn, vet du, de tar guttene først. Så ...
2. Jeg tenkte først på politiskolen, til å begynne med, så det var med hensyn til det. Men nå vet jeg ikke, fordi det var så vanskelig å komme inn, vet du. De tar

guttene først! Så ...
3. Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med, så det var med hensyn til det, men nå vet jeg ikke, fordi det er voldsomt vanskelig å komme inn, vet du, de tar guttene først, så.
4. Jeg tenkte først på politiskolen, til å begynne med. Så det var med hensyn til det. Men nå vet jeg ikke, for det var så vanskelig å komme inn, vet du. De tar guttene først. Så...
5. Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med, så det var med hensyn til det, men nå vet jeg ikke fordi det var så vanskelig å komme inn vet du. De tar guttene først, så....

Trondheim

1. Sosionomutdanning og alt det der, det er jo like vanskelig omtrent å komme inn der, altså. Folk blir jo gående å ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånn ... så det er jo litt uøkonomisk også egentlig.
2. Sosionomutdanning og alt det der, det er jo like vanskelig omtrent å komme inn der, altså. Folk blir jo gående og ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånt, så det er jo litt uøkonomisk også egentlig, da.
3. Sosionomutdanning og alt det der, det er jo like vanskelig, omtrent, å komme inn der, altså. Folk blir jo gående og ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånn, så det er jo litt uøkonomisk òg egentlig da.
4. Sosionomutdanning og alt det derre der, det er jo like vanskelig omtrent å komme inn der, altså. Folk blir jo gående og ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånt. Så det er jo litt uøkonomisk også, egentlig da.
5. Sosionomutdanningen og alt det der, det er jo like vanskelig omtrent å komme inn der altså. Folk blir gående å ta praksis og enkeltfag så det er litt uøkonomisk også egentlig

Trysil

1. Nå de fleste turister, de farer jo bare og kjører etter veien. Mens vi som er født her, vi driver jo helst med å gå i fjellet, både sommer og vinter.
2. De fleste turistene kjører bare forbi på veien, mens vi som er født her, vi trives best med å gå i fjellet, både sommer og vinter.
3. (Det er nå?) De fleste turistene de farer jo bare og kjører på... etter veien, og... Mens vi som er født her, vi trives helst med å gå i fjellet, både sommer og vinter.
4. De fleste turistene driver bare å kjører langs veien, mens vi som er født her, vi trives best med å gå i fjellet, både sommer og vinter.
5. De fleste turistene de driver bare å kjører etter veien, men vi som er født her går helst i fjellet både sommer og vinter.

Vadsø

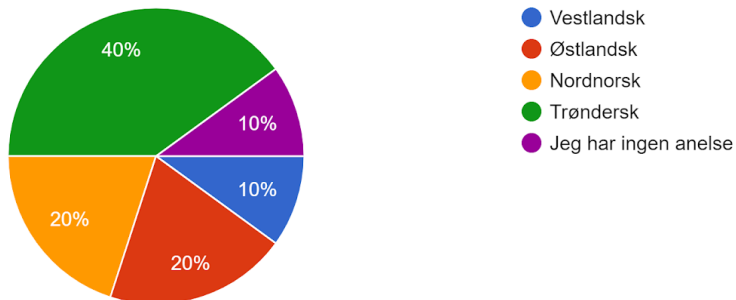
1. Der var det jo ikke så mye folk, så. Derfor ... jeg syntes ikke det var så artig, for jeg likte meg bedre på en campingsplass, for der hadde vi masse ungdommer å bli kjent med, masse gutter og sånn, så ... hehe ...
2. Der var det jo ikke så mange folk, så derfor ... jeg syntes ikke det var så morsomt, for jeg likte meg bedre på en campingplass. Der var vi mange ungdommer, vi ble kjent med mange gutter og sånt, så (hehe) ...
3. Der var det jo ikke så mye folk, så, derfor, jeg syns ikke det var så artig, jeg likte meg bedre på en campingplass. For der har vi masse ungdommer, blir kjent med en masse gutter og sånn, så.
4. Der var det jo ikke så mye folk. Jeg synes ikke det var så artig, jeg likte meg bedre på en campingplass, for da hadde vi masse ungdommer, du ble kjent med masse gutter og sånn.
5. Da var det jo ikke så mange folk. Derfor, jeg syntes ikke at det var så gøy. Jeg likte meg bedre på en campingplass. Da har vi mange ungdommer å bli kjent med og mange gutter og slikt så.

Bolsøy

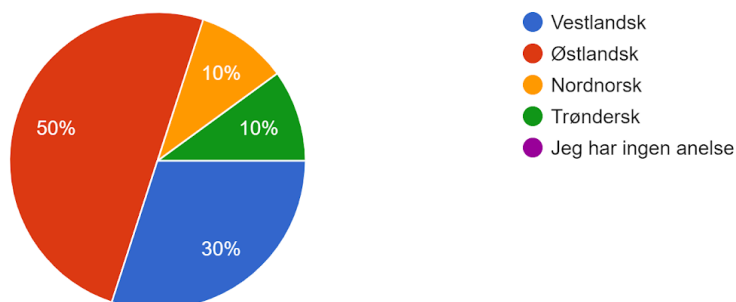
1. Etter 17 års strid fikk vi bygge på skolen slik at vi nå har to klasserom, det ble gjort i '54 og etter ... det har gått nå åtte år siden.
2. Etter sytten års stri, så fikk vi bygge på skolen, slik at vi nå har to klasserom. Det ble gjort i '54. Og etter at det nå har gått åtte år (siden) ...
3. Etter 17 års strid, så fikk vi bygge på skolen slik at vi nå har to klasserom, det blei gjort i [19]54, og etter... det har gått nå åtte år siden
4. Etter sytten års strid så fikk vi bygge på skolen slik at vi nå har to klasserom. Det ble gjort i 54. Og etter...det har gått nå åtte år siden...
5. Etter 17 års kamp så fikk vi bygge på skolen slik at vi nå har to klasserom. Det ble gjort i 54. Og etter, det er nå 8 år siden.

TILLEGG 6: PLASSERING AV DIALEKTER (ESTISKE STUDENTER)

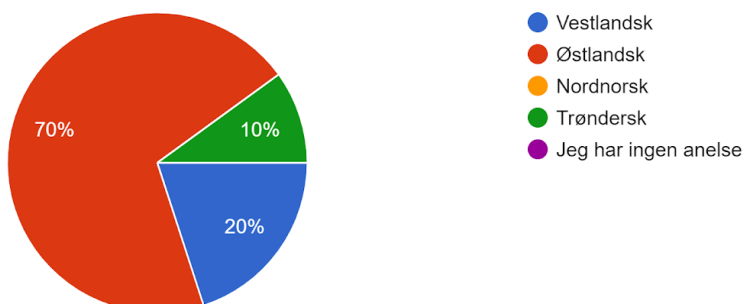
Bergen

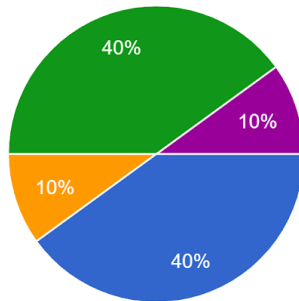
Bodø

Drammen

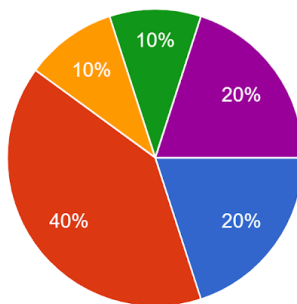

Stavanger

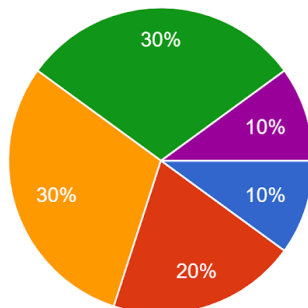
- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Trondheim

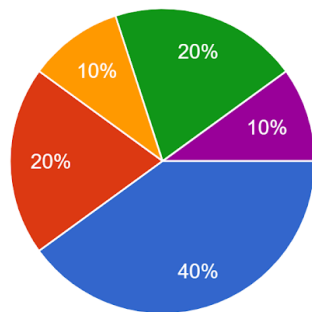
- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Trysil

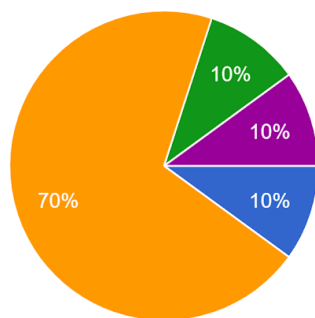
- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Vadsø

- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

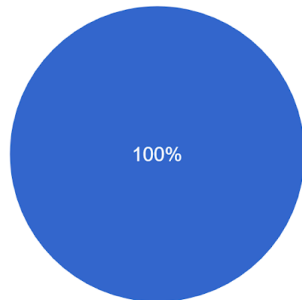
Bolsøy

- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

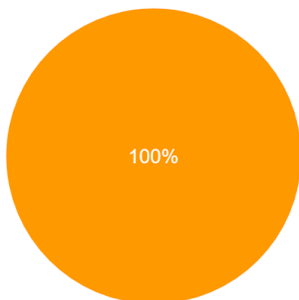
TILLEGG 7: PLASSERING AV DIALEKTER (NORSK KONTROLLGRUPPE)

Bergen

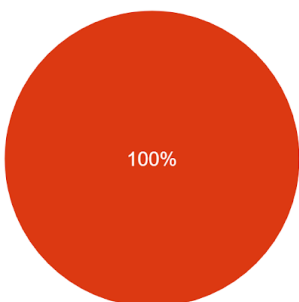
- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Bodø

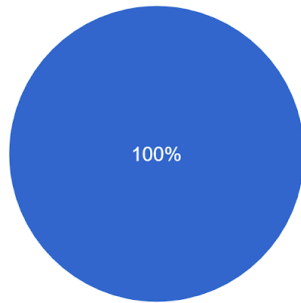
- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Drammen

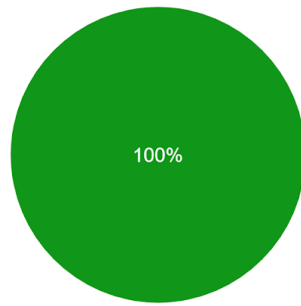
- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Stavanger

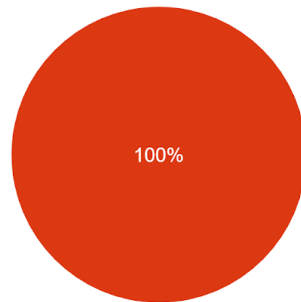
- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Trondheim

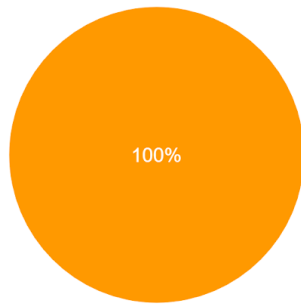
- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Trysil

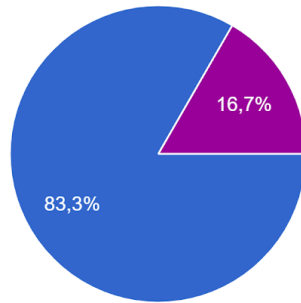
- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Vadsø

- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Bolsøy

- Vestlandsk
- Østlandsk
- Nordnorsk
- Trøndersk
- Jeg har ingen anelse

Lõputöö autori kinnitus

Olen bakalaureusetöö kirjutanud iseseisvalt. Kõigile töös kasutatud teiste autorite töödele, põhimõttelistele seisukohtadele ning muudest allikaist pärinevatele andmetele on viidatud.

Autor: Eliise Aniott

24.05.2021

LIHTLITSENTS LÕPUTÖÖ REPRODUTSEERIMISEKS JA ÜLDSUSELE KÄTTESAADAVAKS TEGEMISEKS

Mina, Eliise Aniott,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose **Men ingen snakker jo egentlig bokmål?** Forståelse av norske dialekter blant estiske studenter,

mille juhendajad on Øyvind Rangøy ja Eva Liina Asu-Garcia,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Eliise Aniott

24.05.2021

